

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

|                      |                     |
|----------------------|---------------------|
| <b>Codi</b>          | 42771               |
| <b>Nom</b>           | Empreses d'inserció |
| <b>Cicle</b>         | Màster              |
| <b>Crèdits ECTS</b>  | 3.0                 |
| <b>Curs acadèmic</b> | 2024 - 2025         |

**Titulació/titulacions**

| <b>Titulació</b>  | <b>Centre</b>       | <b>Curs</b> | <b>Període</b>        |
|---|---------------------|-------------|-----------------------|
| 2204 - M.U. en Economia Social<br>(Cooperatives i Entitats no Lucratives) | Facultat d'Economia | 1           | Segon<br>quadrimestre |

**Matèries**

| <b>Titulació</b>  | <b>Matèria</b>           | <b>Caràcter</b> |
|---|--------------------------|-----------------|
| 2204 - M.U. en Economia Social<br>(Cooperatives i Entitats no Lucratives) | 16 - Empreses d'inserció | Optativa        |

**Coordinació**

| <b>Nom</b>                    | <b>Departament</b>                     |
|-------------------------------|--|
| CHISVERT TARAZONA, MARIA JOSE | 100 - Didàctica i Organització Escolar |
| GARCIA CALAVIA, MIGUEL ANGEL  | 330 - Sociologia i Antropologia Social |

**RESUM**

Des de fa varies dècades, la inserció sociolaboral de diferents col·lectius, especialment els que presenten major risc d'exclusió social (joves, dones, desocupats de llarga durada, discapacitats,...), s'ha convertit en un objectiu prioritari per als diferents agents socials. La creació d'entitats especialitzades a l'esmentada funció, tant a l'àmbit públic com al privat, obliga a contractar professionals capacitats per a gestionar projectes i institucions d'aquestes característiques. Les taxes d'atur existents en Espanya, de les més elevades d'Europa, la precarietat laboral, sols es poden resoldre des de polítiques actives d'ocupació en un entorn d'afavorir el treball decent. En aquest entorn, sorgeixen les entitats d'inserció sociolaboral.

No es d'estranyar, doncs, que cada vegada n'hi hagen més acadèmics i professionals que es dediquen a l'estudi d'aquestes experiències des de diferents perspectives oferint síntesi dels seus resultats i de l'entorn en el qual es desenvolupen.



L'objecte d'aquesta assignatura es les entitats d'inserció sociolaboral. En la seua impartició, s'efectua en primer lloc, una aproximació conceptual així com a l'entorn al qual es desenvolupen les entitats d'inserció laboral. A continuació, s'exposa l'entorn econòmic, social i polític al que sorgeixen. En tercer lloc, es caracteritzen les estructures organitzatives de les EIS. En quart lloc, es tipifiquen les entitats d'inserció i es descriu el seu desplegament a Espanya. I per últim, s'exposen detalladament dos estudis de cas: novafeina i novaterra.

## **CONEIXEMENTS PREVIS**

### **Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

### **Altres tipus de requisits**

Haver cursat les assignatures troncal del Master (primer quadrimestre)

## **COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)**

### **2127 - M.U. en Economía Social**

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Comprendre el funcionament de les entitats i empreses que conformen l'economia social.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint contextos reals i aportant i coordinant els propis coneixements amb els d'altres branques i intervinents.
- Participar en debats i discussions, dirigir-los i coordinar-los i ser capaços de resumir i extreure'n les conclusions més rellevants i acceptades per la majoria.



- Utilitzar les diferents tècniques d'exposició-oral, escrita, presentacions, panells, etc-per comunicar els seus coneixements, propostes i posicions.
- Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.
- Ser capaços de buscar, ordenar, analitzar i sintetitzar la informació, seleccionant la que resulta pertinent per a la presa de decisions.
- Saber treballar en equip amb eficàcia i eficiència.
- Ser capaços de prendre decisions tant individuals com col·lectives en la seva tasca professional i / o investigadora.
- Tenir una actitud proactiva davant dels possibles canvis que es produeixen en la seva tasca professional i / o investigadora.
- Ser capaços d'integrar les noves tecnologies en la seva tasca professional i / o investigadora.
- Saber redactar i preparar presentacions per posteriorment exposar-les i defensar-les.
- Ser capaços d'analitzar de forma crítica tant el seu treball com el del seu companys.
- Ser capaços d'integrar-se en equips, tant en funció de directius o coordinadors com a funcions específiques acotades i en funcions de suport al propi equip o altres.
- Entendre l'àmbit d'actuació de l'Economia Social des dels seus diferents punts de vista i perspectives: jurídica, social, econòmica i empresarial, fonamentalment.
- Conèixer la realitat sectorial de les entitats no lucratives (associacions i fundacions) : el seu funcionament i pes dins de l'Economia Social.
- Entendre el funcionament i la utilitat de les empreses d'inserció i de les entitats d'acció social i servicis socials.

## **RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)**

### Resultats del aprenentatge

1. Coneixement de la economia social des de la perspectiva de la inserció
2. Coneixement de les tipologies i funcionament de les EISs
3. Capacitació per a la gestió de les EISs, així com en la metodologia de gestió de projectes aplicada a la EIS.
4. Coneixements tècnics relatius a aspectes jurídics de les EISs
5. Capacitat per a analitzar les polítiques públiques dirigides cap les EISs
6. Coneixement de models d'inserció mitjançant l'Economia Social



## DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

### 1. Context: Estat de Benestar, crisi d'ocupació i exclusió sociolaboral

- 1.1. Les empreses socials d'integració laboral. Conceptualització i caracterització. El seu desenvolupament a Europa
- 1.2. Crisi de l'Estat de Benestar i la irrupció de l'empresa social
- 1.3. Les empreses d'inserció laboral a Espanya.

### 2. Introducció a les Empreses d'Inserció Social com a recurs per a la inserció mitjançant el treball

- 2.1. Dimensions de l'exclusió social.
- 2.2. El treball com a factor de (des)vinculació social.
- 2.3. Caracterització i regulació de les EIS
- 2.4. L'acompanyament dels processos d'inserció.
- 2.5. Els processos d'inserció en el marc d'una EIS. Potencialitats, tensions i reptes

### 3. Introducció als centres especials d'ocupació com a recurs per a la inserció mitjançant el treball

- 3.1. Discapacitat i integració sociolaboral.
- 3.2. L'ocupació protegida per a la integració. Principals mesures.
- 3.3. Definició i regulació dels Centres Especials d'Ocupació.
- 3.4. Organització dels CEE. Itineraris i mesures d'acompanyament.
- 3.5. Anàlisi crítica dels processos als CEE

### 4. Els agents a les Empreses d'Inserció

- 4.1. Agents d'arrelament i generadors de xarxes: entitats promotores i federacions.
- 4.2. Tipus d'aprenentatge en una empresa d'inserció
- 4.3. Què s'ensenya a una empresa d'inserció?
- 4.4. Rol dels diferents agents a una Empresa d'Inserció.

### 5. Metodologia i pràctica de la inserció laboral

- 5.1. Itineraris d'inserció sociolaboral i les seues fases
- 5.2. L'acompanyament a la inserció des del lloc de treball
- 5.3. Les competències professionals i el seu reconeixement i acreditació
- 5.4. La transició al mercat de treball ordinari
- 5.5. Investigació sobre processos de formació i acompanyament en empreses de Inserció

**VOLUM DE TREBALL**

| ACTIVITAT                                       | Hores        | % Presencial |
|---|--------------|--------------|
| Classes de teoria                               | 18,00        | 100          |
| Pràctiques en aula                              | 12,00        | 100          |
| Elaboració de treballs en grup                  | 5,00         | 0            |
| Elaboració de treballs individuals              | 10,00        | 0            |
| Estudi i treball autònom                        | 10,00        | 0            |
| Lectures de material complementari              | 5,00         | 0            |
| Preparació de classes de teoria                 | 6,00         | 0            |
| Preparació de classes pràctiques i de problemes | 6,00         | 0            |
| Resolució de casos pràctics                     | 3,00         | 0            |
| <b>TOTAL</b>                                    | <b>75,00</b> |              |

**METODOLOGIA DOCENT**

El procés d'aprenentatge del mòdul s'estructura mitjançant:

- . Classes teòriques i pràctiques
- . Tutories
- . Proves d'avaluació: examen i realització de treballs.

1. La part teòrica es desenvoluparà mitjançant classes magistrals basades i recolzades en la bibliografia bàsica de cada tema i en materials de lectura específics que es facilitaran a l'alumne a través de l'aula virtual. Es cercarà la participació activa de l'estudiant al llarg de les sessions teòriques.
2. La part pràctica es desenvoluparà a través de sessions basades en la participació activa dels estudiants mitjançant casos pràctics referents a aspectes concrets de la realitat de les EISs, i estudiats en el mòdul teòric. La informació relativa als casos pràctics es facilitarà a l'estudiant a través de l'aula virtual, de manera que l'estudiant pugui llegir i analitzar l'esmentada informació abans de la celebració de la sessió pràctica.

A les tutories, el coordinador de l'assignatura atindrà els dubtes que els estudiants puguin tenir sobre l'assignatura, així com també establirà les orientacions generals de la mateixa.



## AVALUACIÓ

Assistència i participació a les activitats desenvolupades a l'aula (10%).

Lectura d'articles proposats a cadascun dels mòduls (40 %)

Disseny d'una investigació sobre dos aspectes correlacionats de les empreses d'inserció laboral o dels centres d'ocupació especials (50 %)

**Política d'ús d'Intel·ligència Artificial (IA).** S'ha d'incloure un paràgraf al final de qualsevol tasca que utilitze Intel·ligència Artificial, explicant per què s'ha fet servir i quines instruccions s'han aplicat per obtenir els resultats. Si això no es fa, s'estarà infringint la política d'honestedat acadèmica i serà considerat plagi. Concretament, segons l'article 11.g de la Llei 3/2022, de 24 de febrer, de convivència universitària, quant al ChatGPT, es considerarà falta molt greu plagiar totalment o parcialment una obra, o cometre frau acadèmic en l'elaboració de qualsevol treball o activitat que se sol·licite a l'alumnat. S'entendrà com a frau acadèmic qualsevol comportament premeditat tendent a falsejar els resultats d'un examen o treball, propi o alié (inclòs l'ús indegut de la intel·ligència artificial com ChatGPT), realitzat com a requisit per a superar una assignatura o acreditar el rendiment acadèmic.

## REFERÈNCIES

### Bàsiques

- González García, N. y Marhuenda Fluixá, F. (coord.) (2008): El trabajador acompañante. Carena Editorial, Valencia.
- Juez Martel, P. (coord.) (2009): Economía y Gestión de Entidades no Lucrativas. Editorial Ramón Areces, Madrid.
- Moreno Aragoneses, J. (2006): Gestión de Entidades no Lucrativas. Editorial Paraninfo, Madrid.
- Biblioteca de ciencias sociales de la UV "Guía de recursos bibliográficos sobre economía social" <https://cibisoc.blogs.uv.es/recursos-tematicos/economia-social/>
- ABIETAR LÓPEZ, M., ROS GARRIDO, A. y MARHUENDA, F. Profesionales de apoyo a la inserción: formación y acompañamiento en empresas de inserción, CIRIEC- España. Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa nº 94, pp. 155 183
- CHISVERT-TARAZONA, M.J., PALOMARES, D., HERNAIZ-AGREDA, N. y al. (2018), Trayectorias de aprendizaje en contextos informales. El caso de tres empresas de inserción, CIRIEC- España. Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa nº 94, pp. 185 216
- Chaves,R., Fajardo,G, Monzón,J.L. (dir) (2020): Manual de economía social, Editorial Tirant lo blanc, Valencia
- Díaz-Foncea, M y Marcuello, C. (2012), Las empresas sociales en España: concepto y características en revista Gezki nº 8, pp. 143 164.



- Quintao, C., (2007), Empresas de inserción y empresas sociales en Europa en CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa nº 59, pp. 33 59.
- NOTICIAS DEL CIDEA, Número 60 / 2019
- Vidal, I. y Claver, N. (2003). Las empresas sociales en el ámbito de la integración por el trabajo en CIRIEC España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa, nº 43, pp 39 62.

### **Complementàries**

- AA.VV. (1999): "Las empresas de inserción laboral". Monográfico de la revista Documentación Social.
- López Aranguren, L. M. (2002): Las empresas de inserción en España. Editorial Popular, Madrid.